Berta Jardí

L'home del barret

Univers

L'home del barret

Berta Jardí

Capítol de mostra

Univers

ÍNDEX

Primavera de 1945, 11
Hivern de 2019, 14
Primavera de 1891, 17
Tardor de 1906, 22
Hivern de 1909, 27
Tardor de 1911, 30
Primavera de 1912, 35
Primavera de 1914, 38
Tardor de 1914, 41
Hivern de 1915, 47
Estiu de 1917, 52
Hivern de 1918, 56
Primavera de 1921, 65
Estiu de 1932, 70
Estiu de 1936, 75
Hivern de 1937, 79
Primavera de 1937, 84

Capítol de mostra

Estiu de 1937, 88
Tardor de 1937, 92
Hivern de 1941, 93
16 de juny de 1945, 98

Epíleg, 99
Cavalls i automòbils, 101
Final de trajecte, 104

Capítol de mostra

Una senyora que visitava el pintor Matisse al seu estudi li va fer aquest comentari: «Estic convençuda que el braç d'aquesta dona és massa llarg». Ell li va respondre amablement: «S'equivoca, *madame*. Això no és una dona; això és un quadre».

Capítol de mostra

PRIMAVERA DE 1945

Heribert Casany s'està morint.

Té cinquanta-quatre anys i fa dies que sobreviu en un magma caòtic que li impedeix distingir el dia de la nit. A vegades, mira aterrit els mobles de l'habitació suspesos del sostre. Altres, es queda absort contemplant com s'amunteguen en un equilibri impossible. El seu llit és una barca inestable. Les seves hores, espurnes desiguals que, de tant en tant, li proporcionen espais estranys de claror. En moments com aquells, allarga la mà fins a la tauleta de nit, agafa el rellotge de polsera i se sent reconfortat quan comprova que són les sis. Les sis, les set... Les hores. Quin sentit tenen les quatre sense la tassa de cafè i la pipa? Què signifiquen les vuit si mai més no haurà de tornar a posar el despertador per llevar-se? Al costat del rellotge hi ha el penjoll del peix fet amb banya de caribú que li va regalar l'oncle Tolo i del qual mai s'ha separat. L'agafa, se'l mira sense saber que allà hi ha aquella cosa i el deixa caure damunt del llit. Records difusos que arriben i s'esfumen. S'adorm.

Capítol de mostra

Una estona després, sense recordar que acaba de fer-ho, torna a agafar el rellotge i observa desconcertat l'omega daurada del logotip. Omega, alfa, beta, iota, kappa... murmura. Els records tornen en forma de sèries que recita. Números de telèfon. Les capitals dels Estats Units d'Amèrica. Els noms dels màrtirs cristians, dels companys del batxillerat, dels cavalls de la seva infància. Paraules buides que s'arrepleguen i es desorganitzen instantàniament en el seu cervell. *Credo in unum Deum. Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae visibilium omnium et...*

Avui també l'ha vingut a veure el doctor Garnier. El doctor s'està quedant cec i té moltes dificultats per desplaçar-se però, malgrat les seves discapacitats, es fa acompanyar cada tarda fins a l'hospital de l'Esperit Sant de Santa Coloma de Gramenet per visitar l'Heribert. S'asseu al costat del llit i li agafa la mà. L'expressió del malalt es relaxa. Obre un instant els ulls i somriu. A vegades, enfila alguna frase que mai no aconsegueix acabar. Necessita explicar les angoixes, els temors i les contradiccions que l'assetgen. El doctor Garnier el deixa parlar i, de tant en tant, li pressiona la mà amb els seus dits deformats per l'artritis per reconfortar-lo. Instal·lada entre tots dos, la mort contempla l'escena i no la interromp. És la mestressa del temps. No té pressa.

Però aturem-nos a observar l'home que agonitza i preguntem-nos com ha estat la seva vida. Quina empremta ha deixat en aquest món que està a punt

Capítol de mostra

d'abandonar? Va acceptar el seu destí d'artista i sacerdot així com altres assumeixen el paper de policies, banquers o transportistes? Només ell ens ho podria dir. Probablement una cosa va portar l'altra. El guió ja ens el trobem escrit quan naixem.

L'Heribert no va ser cap heroi ni cap geni. I segur que va tractar d'encaixar tan bé com va saber en l'engranatge de la història; com la majoria de dones i homes. La història, però, el va tocar un dia de prop i li va fer un petit regal quan Joan Miró el va retratar; va immortalitzar la seva imatge.

Capítol de mostra

Des que Joan Miró el va pintar l'any 1918, el quadre es va dir successivament *El xofer*, *L'home del barret*, *Le chauffer* i *Man with a derby*. Ara és *Portrait of Heriberto Casany* i es troba exposat al Kimbell Art Museum de Fort Worth, Texas.

Però quina és la història d'aquest quadre? I la de l'Heribert Casany, l'home del retrat?

A partir dels records familiars, l'autora traça la vida del germà de la seva àvia, protagonista d'aquesta novel·la, un testimoni marcat per la història i pels convulsos anys trenta, però, sobretot, per l'amistat que el va lligar a Joan Miró. El retrat que aquest li va fer estava destinat a sobreviure'l, i a rescatar-lo de l'oblit del pas del temps.

Una història que ens recorda com d'extraordinàries poden ser les vides normals.

14,50 €
ISBN: 978-84-17868-01-7

Univers

Narrativa